

Temanotat

Irak: Sikkerhet og humanitære forhold – generelt bilde per mars 2012

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2012

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

Temanotat Irak: Sikkerhet og humanitære forhold – generelt bilde per mars 2012

SUMMARY

The number of security incidents in Iraq in 2011 is considerably reduced compared to 2010. The number of conflict related deaths has, however, not changed that much. The security situation has improved considerably in central areas, including Baghdad, Ninewa and Diyala, while the conditions in the South are more or less the same as the previous year. In the Kurdish region the number of deaths has slightly increased, but compared to the rest of the country, this region is still the calmest one in Iraq.

Improvised explosive devices are used in the majority of attacks, and there is reason to believe that Sunni insurgents are behind most of them.

Just as the American troops had withdrawn in December 2011, a range of attacks hit several towns around the country. The new year started as violently as the past year had ended, until the situation calmed somewhat during the month of March.

The humanitarian situation remains critical. Poverty is still rampant in many parts of the country, and widespread corruption and nepotism stand in the way of a better distribution of resources. There is a lack of electricity and clean drinking water due to inadequate infrastructure on the public grids. The public health and education sectors are still in lack of resources and cannot provide proficient services apart from the most basic needs. The situation is somewhat better in the larger cities than elsewhere.

SAMMENDRAG

Antall angrep og andre sikkerhetsrelaterte hendelser i Irak har sunket betraktelig i 2011 sammenlignet med 2010. Likevel er drapsstatistikken for begge år relativt lik. Sikkerhetssituasjonen har bedret seg merkbart i sentrale områder som Bagdad, Ninewa og Diyala, mens situasjonen i Sør-Irak ikke har forandret seg stort siden 2010. I Kurdistanregionen har antall drap økt noe, men sammenlignet med landet for øvrig, er dette fortsatt den roligste regionen i Irak.

Hjemmelagde bomber og eksplosiver benyttes i de fleste angrepene, og det er grunn til å tro at sunnimuslimske militante grupperinger står bak de fleste av dem.

I desember 2011 forlot de siste amerikanske troppene Irak, og umiddelbart etterpå inntraff en rekke angrep rundt om i landet. Året 2012 startet like voldelig, mens situasjonen har roet seg noe i mars.

Den humanitære situasjonen er fortsatt på et ikke tilfredsstillende nivå. Fattigdom er fortsatt utbredt og korrupsjon og nepotisme forhindrer en bedre fordeling av ressursene. Det er mangel både på strøm og vann, grunnet for dårlig infrastruktur på de nasjonale nettene. Helse- og utdanningssektoren sliter fortsatt med betydelige mangler, og situasjonen er dårligst utenfor de største byene.

INNHold

1. Innledning	5
2. Utviklingen i sikkerhetssituasjonen i 2011	5
2.1 Type angrep	9
2.2 Kidnapping	9
2.3 Hvem står bak dødelige angrep?	9
2.4 Utsatte grupper	12
3. Utviklingen i 2012	13
4. Offentlige sikkerhetsorganer	15
4.1 Irakiske sikkerhetsstyrker	15
4.1.1 Hæren.....	15
4.1.2 Irakisk politi	15
4.1.3 Peshmerga.....	15
4.1.4 Asayish	15
4.1.5 Awakening Councils.....	16
5. Den humanitære situasjonen	16
5.1 Fattigdom.....	16
5.2 Arbeidsledighet.....	16
5.3 Elektrisitet.....	17
5.4 Vann	17
5.5 Helse	17
5.6 Skole	18
6. Referanser	20

1. INNLEDNING

De siste amerikanske troppene forlot Irak den 18. desember 2011, og den 1. januar 2012 var det kun 157 gjenværende amerikanske militære ved landets ambassade i Bagdad. Deres oppgave er å fortsette opplæringen av irakiske soldater (AFP 2012a). I tillegg har amerikanerne beholdt flere tusen sikkerhetsfolk ved sin ambassade.

Dette notatet vil redegjøre for den generelle sikkerhetssituasjonen og humanitære forhold i Irak. Notatet er det første i en serie på fire med fokus på sikkerhet og humanitære forhold. De etterfølgende notatene vil gi en mer detaljert beskrivelse av sikkerheten i henholdsvis Kurdistanregionen, Sentral-Irak og Sør-Irak. De vil belyse hva som særpreger hver provins i forhold til hvem som er mest utsatt og hva slags type vold som gjør seg mest gjeldende. I den grad det er mulig, vil notatene også beskrive de ulike væpnede gruppene og hvor de er antatt å operere.

Dette første notatet belyser utviklingen i sikkerhetssituasjonen gjennom 2011 og de tre første månedene av 2012. I dette inngår en oversikt over antall angrep og drepte samt en beskrivelse av type angrep og hvilke opprørsgrupper som står bak.

Videre gis det en oversikt over de offentlige sikkerhetsorganene som skal ivareta sikkerheten i landet.

Til slutt følger en generell beskrivelse av de humanitære forholdene i Irak.

Notatene bygger på informasjon fra åpne kilder, og anslagene over antall sikkerhetshendelser og drap er hovedsakelig hentet fra databasen til Inter-Agency Information and Analysis Unit (IAU). IAU består av en rekke FN-organisasjoner og andre internasjonale hjelpeorganisasjoner. En sikkerhetshendelse refererer til voldsaksjoner der utfallet varierer fra ingen til flere drepte.

Iraq Body Count er en annen viktig kilde til å måle antall drepte i Irak. Til forskjell fra IAUs database, registrerer Iraq Body Count kun hendelser der personer blir drept.

Det gjøres oppmerksom på at antallet rapporterte sikkerhetshendelser og drap ikke nødvendigvis samsvarer eksakt med virkeligheten. Det er en viss fare for underrapportering, men anslagene gir likevel en god indikasjon på voldsnivået og trendene fra måned til måned og fra år til år.

2. UTVIKLINGEN I SIKKERHETSSITUASJONEN I 2011

Antall væpnede angrep sank med 41 prosent i 2011 sammenlignet med 2010. IAU (2012) registrerte 5470 anslag i 2011. Antall konfliktrelaterte drap ligger derimot på omtrent samme nivå som i 2010. Mens Iraq Body Count (2012) faktisk registrerte en liten økning siste år sammenlignet med 2010, har IAU (2012) registrert en viss nedgang. Ifølge Iraq Body Count ble 4087 drept i løpet av siste år mot 4045 i 2010. Ifølge IAUs registreringer ble 4140 drept i 2011 mot 4855 i 2010.

Uavhengig av de faktiske tallene, så viser begge overslagene at man ikke har sett en tilsvarende positiv utvikling på drapsstatistikken som på voldsstatistikken.

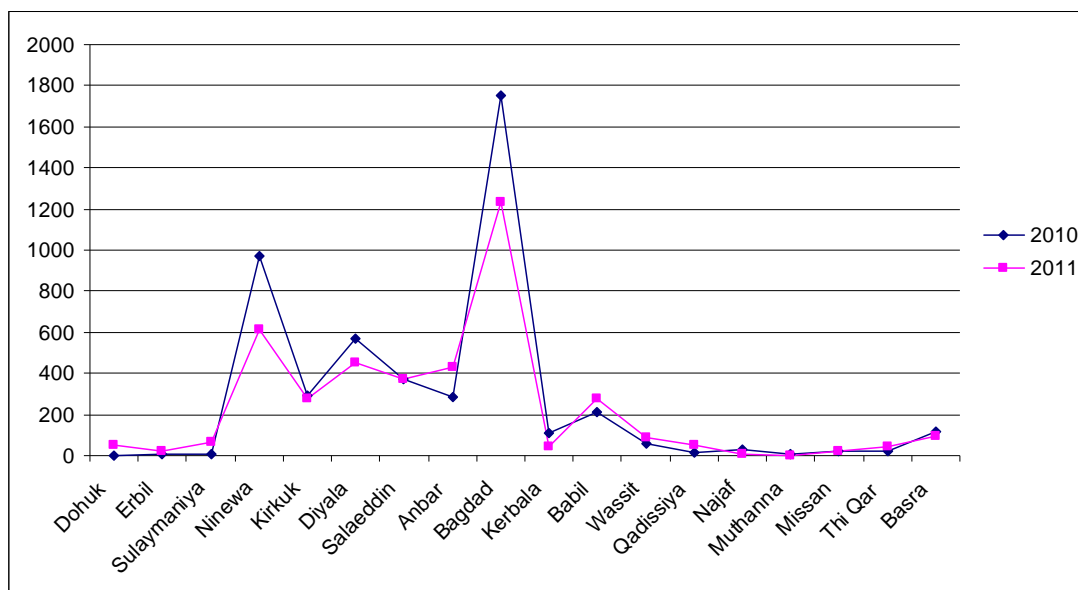
Provinsene Bagdad, Ninewa og Diyala er de eneste som har registrert langt færre drepte i 2011 enn året før (figur 1).

Iraks offisielle tall viser på sin side en markant nedgang også i antall drepte. Ifølge Iraks helse-, innenriks-, og forsvarsdepartement ble 2645 irakiske sivile, politi og soldater drept i 2011 mot 3605 i 2010 (AFP 2012a). Da irakiske myndigheter har en viss interesse av å fremstille sikkerhetssituasjonen som betraktelig bedre enn den er, kan det være grunn til å feste mer lit til de internasjonale organisasjonenes tall da disse også er mer i samsvar med hverandre. Det gjøres likevel oppmerksom på at draps- og angrepsstatistikkene som gjengis i dette notatet ikke må anses som eksakte.

Nedgangen i antall angrep har også vært størst i Bagdad, Ninewa og Diyala, selv om disse provinsene fortsatt er de mest konfliktfylte. Situasjonen er nærmest uendret i Sør-Irak og noe forverret i den kurdiske selvstyrere regionen (figur 2).

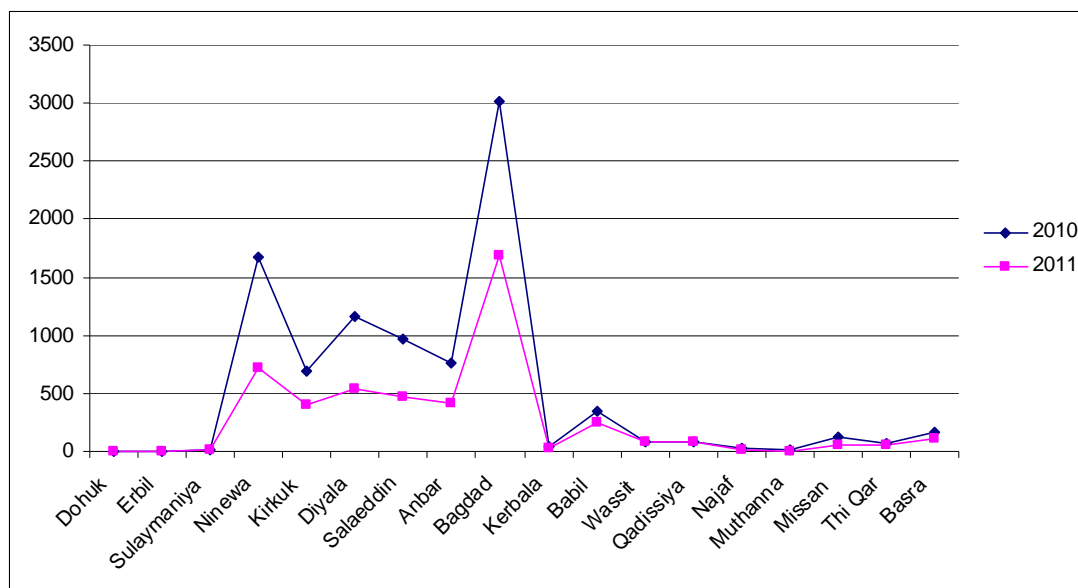
Som vist i figur 3, er voldshendelsene hovedsakelig konsentrert i de sentrale delene av landet. Kun 14 prosent av angrepene fant sted i Sør-Iraks ni provinser, og under 1 prosent av alle angrep i Irak fant sted i Kurdistanregionen (KRI).

Figur 1. Antall drepte per provins i 2010 og 2011

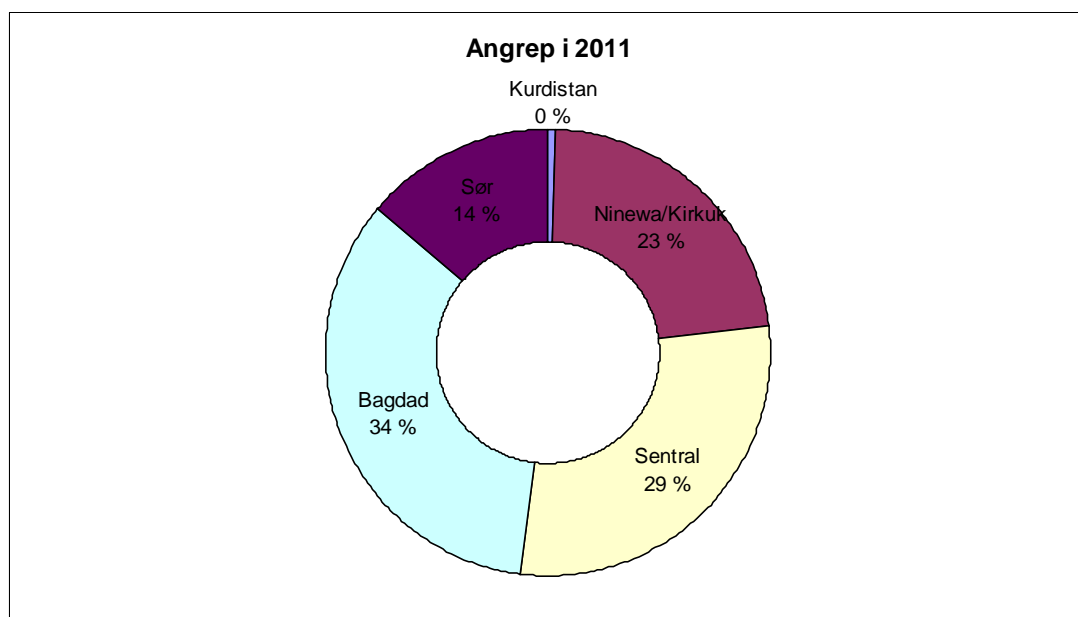
Kilde: IAU 2012 (lastet ned 2. februar 2012).

Figur 2. Antall sikkerhetshendelser per provins i 2010 og 2011

Kilde: IAU 2012 (lastet ned 2. februar 2012).

Figur 3. Proporsjonal fordeling av antall sikkerhetshendelser per region i 2011

Kilde: IAU 2012.

Selv om Bagdad og Ninewa hadde størst antall sikkerhetshendelser og drepte i 2011, var Diyala, Salah al-Din, Kirkuk og Anbar de mest voldsutsatte provinsene sett i forhold til folketall (tabell 1 og 2).

Tabell 1. Antall sikkerhetshendelser per 100 000 innbygger per provins, 2011

Rang	Provins	Antall angrep	Innbyggere	Angrep per 100'
1	Diyala	542	1443173	38
2	Salah al-Din	474	1408174	34
3	Kirkuk	405	1395614	29
4	Anbar	413	1561407	26
5	Bagdad	1688	7055196	24
6	Ninewa	719	3270422	22
7	Babel	255	1820673	14
8	Qadissiya	88	1134313	8
9	Wassit	77	1210591	6
10	Missan	56	971448	6
11	Basra	110	2531997	4
12	Thi Qar	62	1836181	3
13	Kerbala	29	1066567	3
14	Najaf	14	1285484	1
15	Sulaymaniya	18	1878764	1
16	Muthanna	4	719069	1
17	Erbil	3	1612692	0
18	Dohuk	1	1128745	0

Kilder: IAU 2012; COSIT 2012.

Tabell 1. Antall drepte per 100 000 innbygger per provins, 2011

Rang	Provins	Antall drepte	Innbyggere	Drepte per 100'
1	Diyala	451	1443173	31
2	Anbar	430	1561407	28
2	Salah al-Din	373	1408174	26
4	Kirkuk	280	1395614	20
5	Ninewa	610	3270422	19
6	Bagdad	1233	7055196	17
7	Babel	281	1820673	15
8	Wassit	84	1210591	7
9	Dohuk	52	1128745	5
10	Kerbala	47	1066567	4
11	Qadissiya	51	1134313	4
12	Basra	92	2531997	4
13	Sulaymaniya	63	3270422	2
14	This Qar	42	1836181	2
15	Missan	21	971448	2
16	Erbil	20	1612692	1
17	Najaf	9	1285484	1
18	Muthanna	1	719069	0

* Det knytter seg usikkerhet til om 52 drepte i Dohuk i løpet av 2011 er korrekt. Landinfo mener dette er en feilregistrering i IAUs database. Dersom en kun legger 2 drepte til grunn, havner Dohuk nederst i tabellen sammen med Muthanna.

Kilder: Antall sikkerhetshendelser (IAU 2012); Estimerte innbyggertall (COSIT 2012).

2.1 TYPE ANGREP

To tredjedeler (63 prosent) av de registrerte sikkerhetshendelsene i 2011 ble utført med såkalte hjemmelagde bomber, enten i form av veibomber, bilbomber eller andre typer eksplosiver. Denne typen våpen benyttes hovedsakelig av AQI og andre sunnimuslimske væpnede grupper som inngår i Islamic State of Iraq (ISI). ISI er en organisasjon angivelig opprettet av AQI som søker å etablere et islamsk kalifat i de sunnidominerte områdene i Irak. Håndvåpen ble benyttet i 18 prosent av angrepene, og såkalt indirekte ild, der raketter og bombekastere blir brukt, sto for 11 prosent (UNAMI 2012). Shiamuslimske militser er mest kjent for å benytte denne typen våpen.

2.2 KIDNAPPING

Det foreligger ingen god statistikk over antall kidnappinger i Irak per år, men dette er fortsatt et utstrakt problem i Irak, med unntak av de kurdiske selvstyreområdene. En må regne med stor grad av underrapportering. Det britiske sikkerhetskonsulentfirmaet AKE skriver i sin oppdatering om sikkerhetssituasjonen i 2011 at 83 personer ble kidnappet i fjor, men understreker samtidig at det reelle tallet antakelig er langt høyere (Drake 2012a).

Personer med god økonomi eller som oppfattes som velstående, som for eksempel leger og godt lønnede politikere, er spesielt utsatt, da kidnapperne gjerne forlanger store pengesummer i bytte for løslatelse (Nikonorow 2011). Enkelte minoritetsgrupper er også utsatt, både fordi de mangler et utstrakt klannettverk og fordi de ofte anses som velstående, som for eksempel mandeerne.

Beløpene som kreves i løsepenger kan være meget høye. I desember i fjor ble to kidnappede lærere løslatt i Kirkuk etter at deres familier hadde betalt 800 000 USD i løsepenger (PUK Media 2012).

Ifølge det britiske sikkerhetskonsulentfirmaet AKE blir mange kidnappede frigitt ved politiets hjelp (Drake 2012b).

Andre kidnappingsofre blir drept. Det skjedde med en kristen mann fra Mosul som i mars i år ble funnet drept tre dager etter at han ble tatt (NINA 2012b).

2.3 HVEM STÅR BAK DØDELIGE ANGREP?

I de aller fleste væpnede angrep som medfører sivile tap er gjerningsmennene ukjente. Dette var tilfellet for 2743 av drapene som Iraq Body Count registrerte i 2011. Det er imidlertid bekreftet at 1200 personer ble drept av militante opprørere i 2011, mens 157 personer ble drept av koalisjonsstyrker i samarbeid med irakiske styrker. I tillegg gikk 138 sivile liv tapt som følge av væpnet aksjon utført av irakiske sikkerhetsstyrker alene (Iraq Body Count 2012).

Islamic State of Iraq (ISI), inkludert AQI, har tatt på seg ansvaret for flere av de større angrepene i 2011. Blant annet tok de ansvar for bølgen av angrep rettet mot shiamuslimske pilegrimer under deres høytid *Arbaeen* som fant sted i en 40-dagers periode i desember 2011 og januar 2012 (Faraj 2012). En talsmann for ISI, Abu Mohammed al-Adnani, skal gjennom et lydopptak i januar i år ha truet med flere angrep rettet mot shiamuslimer og den shialedelede regjeringen (AP 2012).

Ifølge en talsmann for militæret i Bagdad, Qassem Atta, består AQI i dag av rundt 3000 personer, mot 26 000 da de var på høyden i 2006. Atta antar at tilsiget av potensielle utenlandske selvmordsbombere nå ligger på 2-3 personer per måned mot 100 i 2006 (Gulf Today 2012). Selv om gruppen er kraftig redusert, har den vist seg fortsatt å være slagkraftig.

Ifølge åpne kilder skal AQI planlegge å ekspandere sin tilstedeværelse fra Mosul til steder de tidligere hadde tilholdssted, som Anbar, Salah al-Din og Diyala (Drake 2012c). Disse provinsene kan derfor komme til å oppleve en økning i voldshandlinger utført av islamistgrupper i de kommende månedene melder sikkerhetsbyrået AKE (Drake 2012c). Irakiske sikkerhetsstyrker og SoI er høyst sannsynlig de umiddelbare hovedmålene. I motsetning til hva som var tilfelle i 2006-2007, har ikke AQI lenger territoriell kontroll noen steder i landet.

Kurdistanbrigaden er AQIs og ISIs kurdiske partner. Kurdistanbrigaden ble først synlige på islamistiske nettsider i 2007 og ble angivelig ledet av Haji Arif (Ali 2008). Både AQI og Kurdistanbrigaden tok på seg ansvaret for angrepet mot det kurdiske innenriksdepartementet og KDPs kontor i Makhmur henholdsvis den 9. og 13. mai 2007 (Ridolfo 2007).

I tillegg til AQI/ISI finnes det en rekke lokale sunnimuslimske væpnede opprørsgrupper, hvorav noen har Ba'ath-tilhørighet mens andre har en nasjonalistisk eller islamistisk ideologi. Blant de mest kjente er Islamic Army of Iraq, som særlig har rettet sine angrep mot okkupasjonsstyrkene, irakiske styrker, shiamuslimske militser og personer som har jobbet for myndighetene (Cordesman 2007). Gruppen har fortrinnsvis vært aktiv i Bagdad, Anbar, Salah al-Din og Diyala.

Ansar al Sunna Sharia er en annen gruppe som domineres av sunnimuslimske militante. Deres mål er å opprette en islamsk stat i Irak med sharialover. Gruppen, som ble dannet av utbrytere fra Ansar al Islam, søker først og fremst å ramme shiamuslimske politiske interesser og koalisjonens støttespillere, inkludert shiamuslimske militser (Cordesman 2007, s. 4). Gruppen vil unngå å ramme uskyldige sivile. Sammen med Islamic Army of Iraq (IAI) og Mujahideen Army (MA) dannet Ansar al Sunna Sharia Reform and Jihad Front (RJF) (Stanford University 2012c). Gruppen opererer også under paraplyen Political Council of Iraqi Resistance (Stanford University 2012c). Lederen antas å være Abu Wail, en tidligere etterretningsoffiser.

Ifølge en høytstående general i den irakiske hæren er imidlertid Ansar al Sunna en del av AQIs frontorganisasjon Islamic State of Iraq (AFP 2012b).

Ansar al-Islam (AI) skal også fortsatt være aktive i Irak (Stanford University 2012b). AI samarbeider med AQI. Den tidligere lederen for gruppen, Abdullah al-Shafii, ble arrestert i mai 2010. I desember ble Abu Hashim Muhammad bin Abdul Rahman utnevnt til ny leder av AI (Joscelyn & Roggio 2012). Ifølge Stanford University (2012b), som har utarbeidet en oversikt over militante grupperinger i Irak, samarbeider AI med både AQI og andre sunnigrupper i angrep mot regjeringen, koalisjonsstyrker og kurdiske interesser i Kurdistanregionen.. AI er, ifølge Stanford University (2012b), aktive i nordlige deler av Irak, som Sulaymaniya, Erbil, Kirkuk, og Ninewa.

I en uttalelse signert av 'Command of Ansar al Islam' som ble publisert på nettet i desember 2011, fremgår det at alle medlemmer av gruppen nå har avgitt et

trokapsløfte til den nye lederen. I meldingen står det også at troskapsløftet er evig og at det er umulig å bryte ut av gruppen (Joscelyn & Roggio 2012).

Hamas Iraq er en annen sunnimilitant gruppe med sterke bånd til Iraqi Islamic Party (Stanford University 2012d). Gruppens hovedfokus har vært å fjerne okkupasjonsstyrkene, og angrepene har vært rettet mot utenlandske tropper, shiamilitser og SoI. Hamas Iraq har vært mest aktive i Bagdad, Anbar og Diyala.

Den irakiske motstandsbevegelsen 1920 Revolution Brigades ble etablert av utbrytere fra Hamas Iraq i 2007 (Stanford University 2012e). De skal ha vært tidligere militæroffiserer. Gruppen har nektet for å ha tilknytning til Ba'ath-partiet, men har hatt som mål å drive okkupasjonsstyrkene ut av landet og opprette et nasjonalistisk regime tuftet på islamske verdier. De har kjempet mot amerikanske og irakiske soldater, men står ikke inne for angrep mot sivile eller sivile institusjoner. Ifølge Stanford-gruppen (2012e) er 1920 RB fortsatt operativ, men siste registrerte angrep skal ha skjedd i 2009 da de angrep et amerikansk militærkjøretøy i Bagdad. Flere av medlemmene skal imidlertid ha gått over til Sons of Iraq.

Mujahideen Army (MA) er en sunnimuslimsk, salafistisk opprørsgruppe etablert av tidligere Ba'ath-medlemmer og militære (Stanford University 2012f). MA har imidlertid ingen Ba'ath-ideologi, men har et mål om at Irak skal bli et land tuftet på strenge islamske verdier med sharialovgivning (Cordesman 2007, s.4). Gruppen har stått bak angrep mot koalisjonsstyrkene og grupper som har støttet det nye regimet, inkludert politi og soldater. MA har også angrepet shiamuslimske grupper som samarbeider med regimet, men har ikke sivile shiamuslimer som mål. Gruppen benytter eksplosiver, bilbomber, raketter og granatkastere i sine angrep, og har også stått bak kidnappinger av utlendinger og irakere som har samarbeidet med koalisjonen eller utenlandske firma. MA har operert i hele landet.

Stanford University (2012f) viser til at representanter for MA skal ha deltatt på et møte med flere sunnimilitante grupper i Tyrkia i april 2010. På dette møtet skal det ha blitt lagt planer om å gjenoppta opprørsvirksomheten etter den amerikanske militære tilbaketrekningen.

Hamas Iraq, 1920s RB, og Mujahideen Army samarbeider mot AQI. Dette samarbeidet skal ha startet etter at AQI begynte å angripe deres ledere (USF-I 2009; Stanford University 2012d).

Naqshabandi regnes for å være det nye Ba'ath-partiets militante gren, og det er noe uklart om den ledes av Saddam Husseins tidligere nære medarbeider Izzat al-Duri eller av Sheikh Abdullah Mustafa al-Naqshabandi (Stanford 2012g). Gruppen, som er tuftet på en sufiorden, begynte å utføre angrep mot koalisjonsstyrkene etter at Saddam Hussein ble henrettet i desember 2006. Naqshabandi har siden utført angrep mot koalisjonsstyrkene i Baghdad, Anbar, Ninewa, Diyala, Salah al-Din og Kirkuk (Stanford University 2012g).

Blant de shiamuslimske militsene har Mehdi-hæren vært den fremste. Etter at Mehdi-hæren formelt la ned sine våpen i 2008 og ble omgjort til en kulturell bevegelse, ble en mindre del av Mehdi-hæren omskapt til Promised Day Brigade (PDB) (Stanford University 2012h). PDB er med andre ord den militante grenen av Moqtada al Sadr's sadristbevegelse. Militens fremste mål har vært å jage okkupasjonsstyrkene ut av landet. Etter at Moqtada al-Sadr fikk stor politisk innflytelse, har sadristene, inkludert PDB, blitt styrket. Etter at de amerikanske troppene forlot Irak, har militsen

ikke lenger de samme beveggrunnene som før til å fortsette sin virksomhet. Skulle imidlertid angrepene fra sunnimuslimsk hold fortsette å ramme den shiamuslimske delen av befolkningen, inkludert pilegrimer, kan man ikke se bort fra at PDB vil besvare angrepene.

PDB er fortrinnsvis aktive i shiadominerte områder i Bagdad og Sør-Irak (Stanford University 2012h).

Asaib Ahl al-Haq er en utbrytergruppe fra Mehdi-hæren. Gruppen har vært aktiv i løpet av 2011, og har spesielt rammet amerikanske soldater. I desember besluttet ledelsen i denne militsen å avslutte sin militante virksomhet og delta i den politiske prosessen i landet (Schreck & Abdul-Zahra 2012). Lederen Qais al-Khazali er kjent for å være en rival til Moqtada al-Sadr.

Kata'ib Hizbollah (KH) også kalt Hizbollah-brigaden, er en liten, men effektiv shiamuslimsk milits som har utført angrep mot koalisjonsstyrkene med avanserte våpen fra Iran. Gruppen var sterk motstander av den bilaterale sikkerhetsavtalen mellom Irak og USA, og truet i den forbindelse også irakere som støttet avtalen, selv om dette var motstridende med prinsippet om ikke å skade irakere (USF-I 2009). Militsen er trent av den iranske Revolusjonsgardens Quds-styrke, og i en pressemelding fra 30. desember i fjor fremgikk det at det ikke var på tale for Hizbollah-brigaden å inngå i noen nasjonal forsoningsprosess. I uttalelsen het det videre at brigaden ikke ville utfordre den irakiske regjeringen direkte, men den sa ikke noe om å legge ned våpnene (Schreck og Abdul-Zahra 2012).

Mye av volden i Irak i dag er politisk motivert og ikke nødvendigvis utført av noen av de ovenfornevnte gruppene. Det er også uklart i hvor stor grad de gruppene som er nevnt er aktive. Ifølge en militær talsmann fra Bagdad, står livvaktene til høytstående politikere bak en rekke attentater og bombeangrep (Gulf Today 2012). Visepresident Hashimis livgarde er blant dem som anklages for å ha utført politiske attentat etter ordre fra visepresidenten selv. Flere av Hashimis partifeller og sikkerhetsvakter har blitt arrestert (The National 2012).

2.4 UTSATTE GRUPPER

Drøyt 60 prosent av de drepte i 2011 var sivile (IAU 2012). Ytterligere 14 prosent av de drepte var politimenn, mens 9 prosent var soldater, 6 prosent var opprørere og 3,5 prosent var medlemmer av borgervernmilitsen Awakening Councils, også kalt Sons of Iraq. De resterende kunne ikke identifiseres.

Ifølge Iraq Body Count (2012) økte antallet sivile drepte fra 888 i 2010 til 1200 i 2011.

Blant de sivile er tilfeldige personer som rammes av bombeangrep, offentlige tjenestemenn, shiamuslimske pilegrimer og familiemedlemmer til politi og andre utsatte grupper.

Minoriteter er tidvis utsatt, spesielt i de omstridte områdene rundt Mosul og Kirkuk (Ansari 2012; Mahmood 2012; NINA 2012).

Kurdere har flyktet fra områder i Kifri-distriktet etter at de har blitt utsatt for en rekke angrep der (Mahmoud 2012; Taha 2011; PUK Media 2011). Ifølge Kurdistan-alliansen i Diyala har kurderne i de omstridte områdene av provinsen blitt utsatt for systematiske drap og forfølgelse de siste fire årene (Al- Itihad 2012).

Homofile og antatt homofile samt andre grupper som skiller seg spesielt ut som såkalte emo'er¹ har i løpet av våren 2012 vært utsatt for en angrepsbølge fra ukjente væpnede grupper (HRW 2012; Mail On Sunday Reporter 2012).

Journalister er en annen gruppe som har fått vanskeligere kår i løpet av det siste året, både i Kurdistanregionen og i resten av Irak (Aswat al-Iraq 2012a; Aswat al-Iraq 2012b; HRW 2011a; HRW 2011b).

Opposisjonspolitikere, tidligere Ba'ath-medlemmer og personer med antatt Ba'ath-sympati har også i løpet av siste år fått tiltakende problemer med myndighetene, og opp mot et par tusen har blitt arrestert, mange uten lov og dom (Mardini 2012; The New York Times 2012; Dunlop 2011; Al-Daini, intervju i Bagdad april 2012).

Det vil redegjøres nærmere for spesifikke hendelser rettet mot disse gruppene i de neste notatene i denne serien.

3. UTVIKLINGEN I 2012

De politiske og sikkerhetsmessige forholdene i Irak endret seg brått umiddelbart etter at de siste amerikanske troppene forlot Irak. Allerede dagen etter ble den sunnimuslimske visepresidenten Tareq al-Hashimi beskyldt for å ha brukt sine sikkerhetsfolk som en dødsskvadron mot politiske motstandere i Bagdad, og det ble utstedt arrestordre på ham. Dette ledet til en opphetet stemning mellom statsministeren og politiske opponenter anført av Iraqiya-alliansen. Iraqiya trakk ut sin partigruppe fra både parlamentet og regjeringssmøtene i protest mot Malikis manglende implementering av avtaler. Dette var også en reaksjon på statsministerens anmodning til parlamentet om å stemme for et mistillitsforslag mot visestatsminister Saleh al-Mutlaq. Bakgrunnen for å fremme mistillitsvotum mot Mutlaq var at han hadde kalt Maliki for en "diktator verre enn Saddam".

Visepresidenten har søkt tilflukt i Kurdistanregionen og er fortsatt ikke arrestert. Iraqiya-alliansen har i løpet av mars 2012 avbrutt boikotten av parlament og regjering, men forholdet er fortsatt spent mellom denne sunnidominerte alliansen og statsministerens parti.

Maliki har sentralisert makten i Irak. Sunnidominerte provinser reagerer på denne utviklingen og har begynt å ta til orde for å organisere egne provinser som autonome regioner (Noori 2011).

Det fryktes at det politiske kaoset vil føre til økt sekterisk vold (Raheem 2012). Situasjonen i Syria bidrar til å forsterke denne frykten. Væpnede grupper både på sunni- og shiamuslimsk side er fortsatt operative, og spesielt de førstnevnte har som mål å vise at Maliki ikke har kontroll og at han er styringsudyktig. På tampen av 2011, ble Bagdad og andre byer i det sentrale og sørlige Irak rammet av store koordinerte bombeangrep som drepte flere titalls personer.

---

¹ Betegnelse for en gruppe unge mennesker som kjennetegnes ved en særskilt vestlig klesmåde bestående av trange jeans og t-skjorter, samt en hårfrisyrer utenom det vanlige i Irak. I tillegg hører de på vestlig musikk og har ofte artikler med diverse applikasjoner som et dødninghode på.

Det nye året fikk også en svært voldelig start. Fem hundre personer ble drept i over 300 hendelser spredt rundt i landet bare i januar (IAU 2012). Totalt er 1025 personer drept i løpet av årets tre første måneder ifølge IAU (2012). Av dem er 613 sivile, rundt 200 politi og 100 soldater. Iraq Body Count (2012) har rapportert 1041 drepte. Mange har stilt spørsmål om dette er opptakten til en ny sekterisk krig, mens andre igjen peker på at fjoråret også startet tilnærmet likedan. Dette skyldes i stor grad at januar måned i år som i fjor sammenfalt med den 40 dager lange shiamuslimske høytiden *Arbaeen*, som markerer martyrdøden til Imam Hussein Ibn Ali ved slaget i Karbala in 680A.D. Ali var Profet Mohammeds barnebarn.

Det arabiske toppmøtet som ble avholdt i Bagdad 27.-29. mars, kan også ha vært en av årsakene til voldsutviklingen frem til april 2012. Sunnimuslimske militante grupper kan ha benyttet anledningen til å vise sin slagkraft i et forsøk på å svekke bildet av Maliki som en leder med kontroll. Målet kan også ha vært å hindre at selve toppmøtet ble en suksess. Møtet ble imidlertid gjennomført uten store sikkerhetshendelser i Bagdad.

Som et ledd i sikkerhetsforberedelsene til møtet ble mange arrestert. Myndighetene avdekket flere illegale våpenlagre, hvilket bidro til å svekke de væpnede gruppens slagkraft. Den politisk spente situasjonen gjør imidlertid myndighetenes oppgave med å bedre sikkerheten noe vanskeligere.

På bakgrunn av at mer og mer makt samles i hendene på statsminister Maliki og hans shiamuslimske politiske allierte, er det en viss sjanse for at den sunnimuslimske befolkningen igjen begynner å tvile på hans uttalte politiske visjoner om å samle alle irakere, uansett bakgrunn, i en pluralistisk stat der sunnier og shiaer skulle behandles likt. Det har blitt gitt løfter om at medlemmene av SoI skulle integreres i politi og forvaltning, men dette har stoppet opp, og mange fra SoI har blitt arrestert og mistenkeliggjort for sin fortid. Dette, samt arrestasjonene av et par tusen antatte Ba'ath-folk høsten 2011, bidrar til å fremme mistillit til den shiadominerte regjeringen. Jo mer fremmedgjorte sunniene føler seg, desto større er sjansene for at sunnidominerte opprørsgrupper styrkes.

På niårsdagen for invasjonen i 2003, den 20. mars, fant det på nytt sted en koordinert angrepsbølge i Irak. Da ble åtte byer i sentrale og sørlige provinser rammet av en rekke bombeangrep som totalt drepte minst 46 mennesker og såret om lag 200 (Yacoub 2012). Det største angrepet var rettet mot et pilegrimsfølge i Karbala der 13 personer mistet livet.

4. OFFENTLIGE SIKKERHETSORGANER

Irakiske myndigheter har i dag alene ansvaret for landets sikkerhet. Sikkerhetsstyrken består av hæren og politiet. I Kurdistanregionen finnes egne kurdiske styrker og et eget sikkerhetspoliti.

4.1 IRAKISKE SIKKERHETSSTYRKER

4.1.1 Hæren

Den irakiske hæren er underlagt Forsvarsdepartementet og består av om lag 250 000 soldater. Hæren har ansvar for alle provinser unntatt de kurdiskkontrollerte, der Peshmergaen har kontroll.

4.1.2 Irakisk politi

Politistyrken er underlagt Innenriksdepartementet og består av rundt 400 000 tjenestemenn. Politiets ansvar er opprettholdelse av lov og orden i hele landet unntatt Kurdistanregionen som har sin egen politistyrke.

En gren av politistyrken kalles det føderale politiet. Denne politistyrken har i oppgave å bekjempe terrorisme og annen militant virksomhet begått av ikke-statlige aktører. Det føderale politiet opererer heller ikke i de kurdiske provinsene.

4.1.3 Peshmerga

Peshmergaen er forsvarsstyrken i det kurdiske selvstyreområdet. Styrken består av om lag 200 000 soldater og er en del av Iraks føderale forsvarsstruktur. Etter forespørsel fra den irakiske regjeringen bistår Peshmergaen den irakiske hæren også utenfor det kurdiske selvstyreområdet, som i Bagdad og Mosul. I tillegg er de kurdiske styrkene tilstedeværende i omstridte områder i Kirkuk, Diyala og Ninewa. Dette er langt mer problematisk og skaper til tider politisk konflikt, både lokalt og mellom sentralregjeringen i Bagdad og den kurdiske selvstyregjeringen.

4.1.4 Asayish

Det kurdiske sikkerhetspoliti heter Asayish og er underlagt de to største partiene i den kurdiske selvstyregjeringen. I Dohuk og Erbil er Asayish underlagt Kurdish Democratic Party (KDP), mens styrken er underlagt Patriotic Union of Kurdistan (PUK) i Sulaymaniya.

Asayish skal sørge for de kurdiske provinsenes sikkerhet mot interne trusler. I all hovedsak er oppgavene deres å avdekke terrortrusler, bekjempe narkotikatrafikk og økonomisk kriminalitet. Alle forhold som har betydelige konsekvenser for sikkerheten i de kurdiske områdene ligger innenfor Asayish' virkefelt.

Det kurdiske sikkerhetspoliti er en omfattende organisasjon bestående av et stort og uvisst antall hemmelige agenter samt et mer offentlig apparat med avdelinger i

Dohuk, Erbil og Sulemaniya. Det finnes også Asayish-institusjoner i områder av Ninewa, Kirkuk og Diyala hvor kurderne har kontroll.

4.1.5 Awakening Councils

Den klansbaserte borgervernmilitsen Awakening Councils, også kalt Sons of Iraq (SoI), består av sunnimuslimske klaner som brøt med Al Qaida i Irak (AQI) i 2005/2006. Bevegelsen startet i Anbar og spredte seg raskt til andre provinser. Etter avtale med koalisjonsstyrkene (MNF-I) skulle SoI sikre egne områder og forhindre AQIs virksomhet der. SoI hadde på det meste omlag 100 000 bevæpnede menn i sine styrker, de fleste i Bagdad, og de er fortsatt operative flere steder i Irak, fortrinnsvis i sentrale områder. Militsen, som nå består av ca. 40 000 bevæpnede personer, lønnes fortsatt av Forsvarsdepartementet, men lønningene er nær halvert i forhold til det amerikanerne betalte da de var ansvarlige for gruppen (AFP 2012c). Målet er å integrere styrken i hæren eller i andre offentlige institusjoner. Mange er allerede integrert.

5. DEN HUMANITÆRE SITUASJONEN

5.1 FATTIGDOM

I henhold til offisielle tall fra 2007 lever 23 prosent av den irakiske befolkningen under fattigdomsgrensen som er satt til 2,2 amerikanske dollar dagen. Selv om det finnes fattigdom i alle av Iraks provinser, er de fattigste husholdene konsentrert i provinsene Diyala, Babylon, Basra, Salah al-Din, Kerbala og Muthanna (COSIT, KRISO & NRI 2010 s. 3). Iraks statistiske sentralbyrå skal i løpet av 2012 gjennomføre en ny husholdsundersøkelse og utarbeide en ny fattigdomslinje i Irak. Ut fra dette vil man få justert fattigdomstallene.

I henhold til UNICEF (intervju i Bagdad april 2012), som har bistått irakiske myndigheter med en ny husholdsundersøkelse som måler inntekt og levekår, har ikke situasjonen bedret seg nevneverdig siden 2006, da denne typen husholdsundersøkelse sist ble gjennomført. UNICEF la til at fattigdommen er spredt over hele landet.

Irak er i utgangspunktet et land rikt på naturressurser, men inntektene fra oljesektoren har så langt ikke bidratt til å heve standarden på offentlige tjenester til et anstendig nivå. På bakgrunn av økt misnøye og manglende økonomisk utvikling har det i løpet av 2011 blitt arrangert en rekke protester og demonstrasjoner over hele landet, som i mange andre arabiske land.

Utstrakt korrupsjon og nepotisme er hemmende for den økonomiske utviklingen.

5.2 ARBEIDSLEDIGHET

I henhold til offisielle tall er arbeidsledigheten 13 prosent, men en må regne med at den reelle andelen uten jobb er langt høyere (AKnews 2012). I tillegg er det et utstrakt problem at folk som faktisk er sysselsatt jobber langt mindre enn ønsket (underemployment) (Wing 2011).

Som et ledd i å øke sysselsettingen i landet, vil myndighetene ansette 59 000 nye arbeidstakere i offentlig sektor i løpet av 2012, fortrinnsvis innen helse og utdanningssektoren (Ali 2011). Samtidig har myndighetene varslet at ansatte i offentlig sektor ikke vil få lønnsøkning eller høyere pensjon i denne perioden.

Et problem i forhold til sysselsetting er at posisjoner og goder i større grad fordeles ut fra slektskapsbånd enn ut fra kvalifikasjoner og rettferdighet.

5.3 ELEKTRISITET

En av de største humanitære utfordringene i Irak er mangel på strøm. Elektrisitetsproduksjonen i landet doblet seg i tidsrommet mellom 2003 og 2011, men fortsatt er det et stort gap mellom produksjon og behov. I 2011 ble det produsert ca. 8000 megawatt, mens behovet var estimert til ca. 15 000 megawatt. Behovet for elektrisitet har steget mye raskere enn tilbudet de siste årene fordi irakere etter 2003 har fått tilgang til langt flere elektriske artikler enn tidligere. Behovet steg med 70 prosent mellom 2005 og 2011 ifølge amerikanske kilder (Razzouk 2010; Michaels 2011). Så selv om elektrisitetsproduksjonen har økt betraktelig de seneste årene, har det ikke bidratt til å bedre folks tilgang i like stor grad. Irakere hadde strøm hver femte time via det nasjonale elektrisitetsnettet i 2010 (Razzouk 2010).

Tilgangen på strøm varierer i forhold til årstidene. Kilder Landinfo besøkte i Bagdad i april 2012 fortalte at de for tiden hadde strøm 4–6 timer i døgnet via det offentlige nettet. Forbruk utover det kom fra bensindrevne generatorer.

Ifølge irakiske offentlige kilder skal produksjonen stige til 22 000 megawatt i løpet av de neste tre årene (Saleh 2011).

5.4 VANN

En husholdsundersøkelse fra 2007 viser at 81 prosent av irakiske hushold er tilknyttet et offentlig vannnettverk (COSIT 2008, tabell 2-18). Best er dekningen i Bagdad der 98,3 prosent er koblet til vannverket, mens dette kun er tilfellet for 76,3 prosent i sør og 75,9 prosent i Kurdistanregionen. Hovedproblemet er imidlertid at vanntilførselen over nettet er ustabil, slik at mange er avhengige av alternative vannkilder, som brønnvann eller vann kjøpt på flaske.

Ifølge UNICEF i Bagdad (intervju april 2012) har kun halvparten av Iraks befolkning tilgang til godt drikkevann, og rundt 90 prosent av disse holder til i Bagdad og Basra. Andre steder i Sør-Irak er folk i stor grad avhengig av flaskevann som de selv må kjøpe. Problemet er i hovedsak at ferskvannskildene blir mer og mer salte. På landsbygda klarer folk seg ofte bedre enn i byene fordi det er lavere botetthet og mindre press på lokale brønner.

5.5 HELSE

Helsevesenet har vært hardt rammet av krig og sanksjoner, og det er først i de siste par årene man har hatt muligheten til å gjenoppbygge sykehus og helsesentre. Kvaliteten og omfanget på helsetjenester er imidlertid svært varierende og mange steder svært dårlig, bl.a. grunnet mangel på leger og annet helsepersonell samt medisiner. Det er antatt at om lag 18 000 leger har forlatt landet siden 2003. Ifølge irakiske helsemyndigheter har 628 leger blitt drept siden invasjonen. Iraqi Medical Association derimot hevder tallet på drepte leger ligger på rundt 2000 (Webster

2011). Foruten mangel på leger, er det også stor mangel på sykepleiere og kvalifisert administrativt personell i helsepolitisk sektor (Webster 2011; UNICEF intervju i Bagdad april 2012; ICRC intervju i Bagdad april 2012).

Generelt sett er helsetjenestene best i de store byene i Kurdistanregionen og i Bagdad, men også her lider sykehusene av mangler.

Helseindikatorene i Irak har blitt svekket siden 1980-tallet grunnet kriger og internasjonale sanksjoner. Forventet levealder har sunket fra 65 til 58 år i løpet av 30 år (Webster 2011). Sjansen for at en person dør før han/hun fyller 60 år har økt med 40 prosent siden 2000. Barnedødeligheten er dobbelt så høy som for det langt fattigere nabolandet Jordan. Vaksinasjon av barn er redusert med 20 prosent siden 2000, og barnedødelighet for barn under 5 år er dobbelt så høy som i Jordan og tre ganger så høy som i Syria (Webster 2011). Tuberkulose er også langt mer utbredt i Irak enn i nabolandene.

Iraks helsemyndigheter inngikk i juli i fjor et samarbeid med UNICEF om innkjøp av vaksiner og medisiner, men det vil fortsatt ta noe tid før en får dekket landets vaksinasjonsbehov. Ifølge UNICEF (2011b) er luftveisinfeksjoner, som normalt sett burde vært unngått, den nest hyppigste dødsårsaken blant barn under 5 år i Irak.

Vaksinasjonsdekningen i Irak ligger i dag på 84 prosent, men i 26 av landets distrikter er dekningen på under 50 prosent (UNICEF, intervju i Bagdad april 2012). Områdene med dårligst dekning er spredt utover hele landet.

Ifølge UNICEF i Bagdad lider hvert femte barn i Irak av underernæring hvilket gir seg utslag i kortvoksthet. Syv prosent av barna lider av akutt underernæring, og dette kan føre til permanente skader. Akutt underernæring fører til intelligensstap. I tillegg lider 10 prosent av barna av jernmangel. Dette betyr at en stor andel av irakiske barn vokser opp med både fysiske og psykiske skader pga. fattigdom.

5.6 SKOLE

Som følge av mangeårig krig har mange barn blitt holdt borte fra skolen. Internflukt har bidratt til at flere tusen barn måtte slutte på skolen, og overgang til ny skole kunne møte byråkratiske hindre dersom man ikke hadde med seg alle de nødvendige dokumentene fra barnets tidligere skole. Mange skoler har dessuten blitt ødelagt av krigføring.

I 1990 gikk 91 prosent av barn i skolepliktig alder på skole. I 2007 var andelen redusert til 85 prosent (IAU 2010), mens den steg til 87 prosent i 2011 (UNICEF 2011a). Dette er fortsatt et stykke unna millenniumsmålet om å nå 98 prosent innen 2015. Andelen gutter som går på skole er høyere enn for jenter, henholdsvis 91 og 82 prosent. Mens åtte av ti barn går på skole i Nord- og Sentral-Irak, er andelen kun 65 prosent i provinsene Thi-Qar, Babylon og Basra (UNICEF 2011a).

En av grunnene til at barn, og særlig jenter, holdes borte fra skolen er de dårlige sanitære forholdene der. For mange jenter er det et problem at det er felles toalett for jenter og gutter, og for andre er problemet at standarden på toalettene er for dårlig.

I tillegg er kvaliteten på undervisningen, spesielt ved offentlige skoler, kjent for å være relativt dårlig.

I henhold til IAU (2010) har folks tillitt til skoleverket blitt mindre siden 2003. I 2004-2005 hadde over 70 prosent av irakerne en positiv holdning til lokalskolene. Dette falt til 43 prosent i mars 2007, men økte igjen til 63 prosent i februar 2009. Det foreligger ikke nye tall, men trenden er at med økt sikkerhet og bygging av nye skoler, så vil tilliten igjen styrkes (IAU 2010).

Når det gjelder lese- og skrivekyndighet er situasjonen best i Anbar, Bagdad og Diyala, og dårligst i Missan og Muthanna (IAU 2010). I landet som helhet er totalt 20 prosent regnet som analfabeter. Andelen kvinner som ikke kan lese og skrive er dobbelt så stor som for menn.

6. REFERANSER

Skriftlige kilder

- AFP, dvs. Agence France-Presse (2012a, 1. januar). Iraq death toll down sharply in 2011. *AFP*. Tilgjengelig via ReliefWeb <http://www.reliefweb.int/node/467859> [lastet ned 2. januar 2012]
- AFP, dvs. Agence France-Presse (2012b, 22. februar). Insurgent group chief arrested on Syria-Iraq border. *AFP*. Tilgjengelig via Google http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5h5624Ov0UOJB5BvzB9J_uisUdnlw [lastet ned 4. mai 2012]
- AFP, dvs. Agence France-Presse (2012c, 24. april). Iraq cuts anti-Qaeda militia pay. *AFP*. Tilgjengelig via Hurriyet Daily News <http://www.hurriyetdailynews.com/iraq-cuts-anti-qaeda-militia-pay.aspx?pageID=238&nID=19190&NewsCatID=352> [lastet ned 25. april 2012]
- AKnews (2012, 18. februar). Unemployment down by 3% in four years. *AKnews*. Tilgjengelig fra <http://www.aknews.com/en/aknews/2/290754/> [lastet ned 13. april 2012]
- Ali, R. F. (2008, 25. november). Kurdish Islamist Groups in Northern Iraq. *Terrorism Monitor*. 6(22). Tilgjengelig fra http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=34176 [lastet ned 4. mai 2012]
- Ali, O. (2011, 12. desember). Public employees' wages stagnate in 2012. *AKnews*. Tilgjengelig fra <http://www.aknews.com/en/aknews/2/277798/> [lastet ned 14. mars 2012]
- Ansari, S. (2012, 23. februar). 25 Christian families left Kirkuk in 2011. *Kirkuk now*. Tilgjengelig fra <http://kirkuknow.com/english/index.php/2012/02/25-christian-families-left-kirkuk-in-2011/> [lastet ned 6. mars 2012]
- AP, dvs. Associated Press (2012, 26. januar). Iraq al-Qaida says US withdrew to save money. *AP*. Tilgjengelig via NDTV <http://www.ndtv.com/article/world/iraq-al-qaeda-says-us-withdrew-to-save-money-170545> [lastet ned 26. januar 2012]
- Aswat al-Iraq (2012a, 14. januar). 359 violation cases against journalists reported in Iraq's Kurdistan Region in 2011. *Aswat al-Iraq*. Tilgjengelig fra [http://en.aswataliraq.info/\(S\(zwbpsmjxvz3ronn4oggnjrvf\)\)/Default1.aspx?page=article_page&id=146490&l=1](http://en.aswataliraq.info/(S(zwbpsmjxvz3ronn4oggnjrvf))/Default1.aspx?page=article_page&id=146490&l=1) [lastet ned 16. januar 2012]
- Aswat al-Iraq (2012b, 11. februar). 151 violation cases against journalists in Iraqi Kurdistan. *Aswat al-Iraq*. Tilgjengelig fra [http://en.aswataliraq.info/\(S\(litcvv45ahydyd55ifst0ee5\)\)/Default1.aspx?page=article_page&id=146877&l=1](http://en.aswataliraq.info/(S(litcvv45ahydyd55ifst0ee5))/Default1.aspx?page=article_page&id=146877&l=1) [lastet ned 15. februar 2012]

- Cordesman, A. (2007, 16. juli). *Iraq's Sunni Insurgents: Looking Beyond Al Qa'ida*. Washington D.C.: Center for Strategic and International Studies. Tilgjengelig fra <http://www.comw.org/warreport/fulltext/070716cordesman.pdf> [lastet ned 13. april 2012]
- COSIT, KRSO & NRI (2010, august). *Food Deprivation in Iraq*. Bagdad: COSIT, KRSO & NRI. Tilgjengelig fra <http://cosit.gov.iq/english/pdf/2010/Food%20Deprivation%20in%20Iraq.pdf> [lastet ned 18. januar 2012]
- COSIT dvs. Central Organization for Statistics and Information Technology (2012). *Estimated Population by governorates, social origin for the year 2011*. Bagdad: COSIT. Tilgjengelig fra http://cosit.gov.iq/AAS2012/section_2/8B.htm [lastet ned 30. mars 2012]
- Drake (2012a, 13. januar). Weekly security update for 13 January 2012. *AKE*. Tilgjengelig via Iraq-Business News <http://www.iraq-businessnews.com/tag/mosul/> [lastet ned 23. mars 2012]
- Drake, J. (2012b, 28. januar). Security statistics in 2011. *AKE*. Tilgjengelig via Iraq-Business News <http://www.iraq-businessnews.com/2012/01/28/security-statistics-from-2011/> [lastet ned 13. april 2012]
- Drake, J. (2012c, 15. februar) Weekly security update for 15 February 2012. *AKE*. Tilgjengelig via Iraq-Business News <http://www.iraq-businessnews.com/tag/anbar/> [lastet ned 8. mai 2012]
- Dunlop, W. G. (2011, 27. oktober). Baathists' arrest dispute highlights Iraq challenges. *Middle East Online*. Tilgjengelig fra <http://www.middle-east-online.com/english/?id=48903> [lastet ned 9. november 2011]
- Faraj, S. (2012, 26. januar). Iraq bombs kill 13, including 10 in police home. *Agence France-Presse*. Tilgjengelig via ReliefWeb <http://www.reliefweb.int/node/472761> [lastet ned 13. april]
- Gulf Today (2012, 4. februar). Qaeda lost ground in Iraq but 'still a danger'. *Gulf Today*, Tilgjengelig fra <http://gulftoday.ae/portal/f7ac0e56-ee0f-43c9-befd-7ecadf61a4af.aspx> [lastet ned 4. februar 2011]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2011a, 24. mai). *Iraqi Kurdistan: Growing Efforts to Silence the Media*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/news/2011/05/24/iraqi-kurdistan-growing-effort-silence-media> [lastet ned 23. mars 2012]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2011b, 30. august). *Iraqi Kurdistan: Prominent Kurdish Journalist Assaulted*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/news/2011/08/30/iraqi-kurdistan-prominent-kurdish-journalist-assaulted> [lastet ned 13. februar]
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2012, 16. mars). *Iraq: Investigate 'Emo' attacks*. Human Rights Watch. Tilgjengelig fra

<http://www.hrw.org/news/2012/03/16/iraq-investigate-emo-attacks> [lastet ned 19. mars]

- IAU, dvs Inter-Agency Unit (2010, april). *Education in Iraq*. Bagdad: IAU. Tilgjengelig fra <http://www.iauiraq.org/reports/mdgs/Education-Factsheet-English-v2.pdf> [lastet ned 7. februar 2012]
- IAU, dvs Inter-Agency Information and Analysis Unit (2012). *Security in Iraq. Database*. Bagdad: IAU. Tilgjengelig fra <http://incidents.iauiraq.org/default.asp?P=Analysis> [lastet ned 18. januar 2012]
- Iraq Body Count (2012, 2. januar). *Iraqi deaths from violence 2003–2011*. London: Iraq Body Count. Tilgjengelig fra <http://www.iraqbodycount.org/analysis/numbers/2011/> [lastet ned 2. januar 2012]
- Al-Itihad (2012, 30. april). Kurdistan Alliance in Diyala: Kurds are facing a genocide campaign. *Al-Itihad*. Tilgjengelig via UNAMIs Public Information Office Media Monitoring Report on Iraq, Monday, April 30, 2012.
  - Ikke tilgjengelig online.
- Joscelyn, T. og B. Roggio (2012, 5. januar). Ansar al Islam names new leader. *Long War Journal*. Tilgjengelig fra http://www.longwarjournal.org/archives/2012/01/ansar_al_islam_names.php [lastet ned 4. mai 2012]
- Mahmoud, N. (2012, 5. mars). Kurds in Diyala province feel abandoned. *Rudaw*. Tilgjengelig fra <http://www.rudaw.net/english/kurds/4495.html> [lastet ned 5. mars 2012]
- Mahmood, J. (2012, 23. mars). Mosul: more Christian blood, 45 year old photographer killed. *Asia news*. Tilgjengelig fra <http://www.asianews.it/news-en/Mosul:-more-Christian-blood,-45-year-old-photographer-killed-24314.html> [lastet ned 29. mars 2012]
- Mail Online (2012, 11. mars). Stoned to death for being an emo: NINETY Iraqi students killed for having 'strange hair and tight clothes'. *Mail Online*. Tilgjengelig fra <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2112960/90-students-Iraq-stoned-death-having-Emo-hair-tight-clothes.html#ixzz1pYZq3TbO> [lastet ned 19. mars 2012]
- Mardini, R. (2012, 15. februar). *Iraq's Recurring Political crisis*. Washington DC: Institute for the Study of War. Tilgjengelig fra http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Backgrounder_IraqsRecurringPoliticalCrisis.pdf [lastet ned 7. mai 2012]
- Michaels, J. (2011, 21 april). Iraq has doubled its electricity capacity. *USA Today*. Tilgjengelig fra <http://www.usatoday.com/news/world/iraq/2011-04-20-electric-iraq-power.htm> [lastet ned 18. januar 2012]
- The National (2012, 19. januar). Iraqi Sunni politician arrested as row over death squads festers. *The National*. Tilgjengelig fra

<http://www.thenational.ae/news/world/middle-east/iraqi-sunni-politician-arrested-as-row-over-death-squads-festers> [lastet ned 15. mars 2012]

- Nikonorow, A. (2011, 27. august). *Political, Humanitarian, and Military Frameworks in the Iraqi Disputed Territories on the Eve of U.S. Withdrawal: New Displacement and Military Deployments*. Amman: NGO Coordination Committee in Iraq. Tilgjengelig fra http://www.iauiraq.org/documents/1531/Full%20Report_244.pdf [lastet ned 18. januar 2012]
- The New York Times (2012). Iraq: Sunni-official is detained. *The New York Times*. Tilgjengelig fra <http://www.nytimes.com/2012/01/21/world/middleeast/iraqi-sunni-official-is-detained.html> [lastet ned 30. mars 2012]
- NINA, dvs. National Iraqi News Agency (2012, 22. mars). Body of a Christian found in Mosul. *NINA*. Tilgjengelig fra http://www.ninanews.com/english/News_Details.asp?ar95_VQ=FKIILL [lastet ned 23. mars 2012]
- Noori, M. (2011, 7. november). Maliki Could Devastate Iraq. *Rudaw*. Tilgjengelig fra <http://www.rudaw.net/english/science/op-ed-contributors/4129.html> [lastet ned 9. november 2011]
- PUK Media (2011, 16. november). 1000 Kurdish families leave their homes in Saadiya. *PUK Media*. Tilgjengelig fra http://www.pukmedia.com/english/index.php?option=com_content&view=article&id=10473:1000-kurdish-families-leaves-their-homes-in-saadiya-&catid=29:kurdistan-region&Itemid=385 [lastet ned 5. mars 2012, ikke lenger tilgjengelig]
- PUK Media (2012, 25. januar). Abducted woman freed, two abductors arrested in Baghdad. *PUK Media*. Tilgjengelig fra http://www.pukmedia.com/english/index.php?option=com_content&view=article&id=11327:abducted-woman-freed-2-abductors-arrested-in-baghdad-&catid=25:iraq&Itemid=386 [lastet ned 15. februar 2012, ikke lenger tilgjengelig]
- Raheem, K. (2012, 23. februar). Iraq attacks kill 60, raise sectarian fears. *Reuters*. Tilgjengelig via Alertnet <http://www.trust.org/alertnet/news/iraqi-attacks-kill-60-raise-sectarian-fears/> [lastet ned 24. februar 2012]
- Razzouk, N. (2010, november). Iraq to Award Electricity Contracts by Early 2011. *Bloomberg*. Tilgjengelig fra <http://www.bloomberg.com/news/2010-11-28/iraq-to-award-electricity-contracts-by-early-2011-update1-.html> [lastet ned 23. januar 2012]
- Ridolfo, K. (2007, 16. mai). Iraq: Kurdish Region Under Increasing Threat. *Radio Free Europe/ Radio Liberty*. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/content/article/1076522.html> [lastet ned 26. mars 2012]
- Saleh, K. (2011, 22. desember). Iraq to produce 22,000 megawatts in three years. *Azzaman*, Tilgjengelig via Investors in Iraq

- <http://www.investorsiraq.com/showthread.php?167934-Iraq-to-produce-22-000-megawatts-in-three-years> [lastet ned 30. januar 2012]
- Schreck, A. & Abdul-Zahra, Q. (2012, 6 januar). Asaib Ahl A-Haq, Iraq Shiite militia will reportedly lay down arms. *AP*. Tilgjengelig via Huffington Post http://www.huffingtonpost.com/2012/01/06/asaib-ahl-al-haq-lay-down-arms_n_1189600.html [lastet ned 19. mars 2012]
  - Stanford University (2012a, 15. februar). *Map. Mapping Militant Organizations*. Stanford: Stanford University. Tilgjengelig fra <http://www.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/maps/iraq> [lastet ned 12. april 2012]
  - Stanford University (2012b, 15. februar). *Ansar al-Islam. Mapping Militant Organizations*. Stanford: Stanford University. Tilgjengelig fra <http://www.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/13> [lastet ned 12. april 2012]
  - Stanford University (2012c, 15. februar). *Ansar al-Sunna Sharia. Mapping Militant Organizations*. Stanford: Stanford University. Tilgjengelig fra <http://www.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/11> [lastet ned 12. april 2012]
  - Stanford University (2012d, 15. februar). *Hamas Iraq. Mapping Militant Organizations*. Stanford: Stanford University. Tilgjengelig fra <http://www.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/29> [lastet ned 12. april 2012]
  - Stanford University (2012e, 15. februar). *1920 Revolution Brigades. Mapping Militant Organizations*. Stanford: Stanford University. Tilgjengelig fra <http://www.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/9> [lastet ned 12. april 2012]
  - Stanford University (2012f, 15. februar). *Mujahideen Army. Mapping Militant Organizations*. Stanford: Stanford University. Tilgjengelig fra <http://www.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/3> [lastet ned 12. april 2012]
  - Stanford University (2012g, 15. februar). *Jaysh Rijal al-Tariqa al-Naqshbandia. Mapping Militant Organizations*. Stanford: Stanford University. Tilgjengelig fra <http://www.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/75> [lastet ned 12. april 2012]
  - Stanford University (2012h, 18. februar). *Mahdi Army. Mapping Militant Organizations*. Stanford: Stanford University. Tilgjengelig fra <http://www.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/57> [lastet ned 12. april 2012]
  - Taha, Y. (2011, 23. august). Kurdish military in Iraq because they 'Cannot sit still and watch Kurdish civilians killed'. *Niqash*. Tilgjengelig fra <http://www.niqash.org/articles/?id=2888> [lastet ned 5. mars 2012]

- UNICEF (2011a, 15. mai). *UNICEF, European Union and Government of Iraq Launch €17M Programme to Improve Primary Education in Iraq*. Bagdad: UNICEF. Tilgjengelig fra http://eeas.europa.eu/delegations/iraq/documents/press_corner/news_2011/15052011_eu_education_project_launch_press_release_en.pdf [lastet ned 23. mars 2012]
- UNICEF (2011b, 20. november). *One Million Doses of BCG Vaccine Arrive in Baghdad. Ministry of Health and UNICEF join forces to improve health services for children across Iraq*. Bagdad: UNICEF. Tilgjengelig fra <http://iq.one.un.org/documents/336/BCG%20vaccine%20arrives%20PR%20FINAL%20ENGLISH.pdf>
- USF-I (2009, 31. juli). *The insurgency*. Bagdad: United States Forces – Iraq. Tilgjengelig fra http://www.usf-iraq.com/?option=com_content&task=view&id=729&Itemid=45 [lastet ned 7. februar 2012, ikke lenger tilgjengelig på denne siden]
- Yacoub, S. (2012, 20. mars). *Attacks in 8 Iraq cities kill 46 ahead of summit*. *Associated Press*. Tilgjengelig via ABC News <http://abcnews.go.com/International/wireStory/attacks-iraq-cities-kill-46-ahead-summit-15960144> [lastet ned 29. mars 2012]
- Webster, P. C. (2011, 3. september). *Iraq's health system yet to heal from ravages of war*. *The Lancet*, 378(9794), s. 863-866 . Tilgjengelig fra [http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(11\)61399-8/fulltext](http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(11)61399-8/fulltext) [lastet ned 30. mars 2012]
- Wing, J. (2011, 25. april). *Iraq revises its unemployment figures*. *Musings on Iraq*. [Blogg]. *Musings on Iraq*. Tilgjengelig fra <http://musingsoniraq.blogspot.com/2011/04/iraq-revises-its-unemployment-figures.html> [lastet ned 13. april 2012]

Muntlige kilder

- ICRC, dvs. International Committee of the Red Cross, Antoine Grand, Deputy Head of Delegation. Intervju i Bagdad 17. april 2012.
- Nahida Al-Daini, medlem av parlamentet, representerer Iraqiya-alliansen. Intervju i Bagdad 15. april 2012.
- UNICEF, representanter i seksjonene for helse, utdanning, vann og sanitet. Intervju i Bagdad 16. april 2012.